

OM 201583

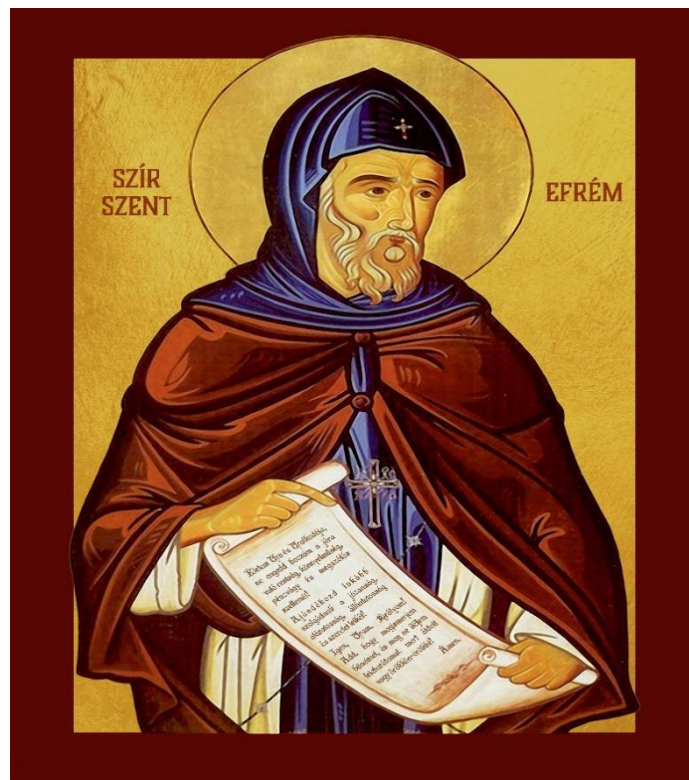
A Hajdúdorogi Főegyházmegye

által fenntartott

Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola

és Alapfokú Művészeti Iskola

4024 Debrecen, Kossuth utca 44.

Helyi tanterv

Célnyelvi civilizáció 5-8. magyar-angol két tanítási nyelvű osztályokban

Az élő idegen nyelvek tudásának és oktatásának előtérbe kerülése az utóbbi évtizedben a két tanítási nyelvű iskolák számának fokozatos növekedéséhez vezetett. Ezekkel az intézményekkel szemben hangsúlyozottan érvényesül az a követelmény, amely elvet az általános idegen nyelvi kerettanterv a nyelvoktatás egészére vonatkozóan fogalmaz meg, hogy a tanulókat a nyelvi készségek fejlesztése mellett meg kell ismertetni a célnyelvi országok kultúrájával is.

Ennek megvalósítására kerül bevezetésre az 5. évfolyamtól a Célnyelvi civilizáció tantárgy, mely heti 1 órában ismerteti meg a diákokat a célnyelvi országok kultúrájával.

A Célnyelvi civilizáció tanítása során a kultúrát a lehető legtágabb értelemben kell vennünk: ide tartoznak a célnyelvi országok földrajzával, gazdaságával, történelmével, irodalmával, művészetével kapcsolatos átfogó ismeretek, de be kell mutatnunk tanulóinknak a célnyelvi társadalom, illetve a különböző társadalmi rétegek és csoportok mindennapjait, életkörülményeit, szokásait, ünnepeit, értékrendjét is. Foglalkozunk az európai és az Európán kívüli célnyelvi országok mind teljesebb körével, megfelelő arányokat kialakítva. Az egyes témák feldolgozásakor vegyük figyelembe a tanulók érdeklődési körét, személyiségét, építsünk korábbi ismereteikre és tapasztalataikra, és hívjuk fel figyelmüket a más tantárgyak témáival való kapcsolatokra.

Óraszámok:

A Célnyelvi civilizációt a nyolc évfolyamos két tanítási nyelvű általános iskolák 5., 6., 7., és 8. évfolyamán heti 1 órában kell tanítani.

Óraszámok:

- 5.évfolyam: heti 1 óra
- 6.évfolyam: heti 1 óra
- 7.évfolyam: heti 1 óra
- 8.évfolyam: heti 1 óra

Alapelvek:

A célnyelvi civilizációs ismeretek tanítása során fel kell ébreszteniünk tanulóinkban az érdeklődést a célnyelvi kultúra iránt, és segíteniünk kell őket abban, hogy a célnyelven szerzett

és rendszerezett információk útján minél átfogóbb képet kapjanak a célnyelvi országok kultúrájáról, fejlődjön érzékenységük más kultúrákkal és azok képviselőivel szemben, tudjanak a közös Európában gondolkodni. A saját és a célnyelvi kultúrák állandó összehasonlítása révén saját kultúrájukat is jobban megismerjék és megértsek.

Az utóbbi években a középiskolák is külön hangsúlyt helyeznek a célnyelvi civilizációs ismeretek számonkérésére a felvételi vizsgákon, így elengedhetetlen, hogy a két tannyelvű általános iskolák alaposan felkészítsék diákjaikat a középiskolák által állított követelményekre.

Az összóraszámából az egyes témakörök feldolgozására fordítható idő meghatározása a következő alapelv szerint történik: a teljes óraszám kb. 1/3 részét kell a célnyelvi országok földrajzának, történelmének, társadalmának, gazdaságának, irodalmának, művészetének tanítására felhasználni, ugyancsak 1/3 részt pedig a célnyelvi országok társadalmának, mindennapjainak bemutatására. Az összóraszám fennmaradó 1/3 részét minden két tanítási nyelvű általános iskola saját iskolatípusának, illetve pedagógiai programjának megfelelően szabadon tervezheti.

E kerettanterv követelményei alapján tehát a két tanítási nyelvű általános iskolák saját elképzeléseiket, érdekeiket is figyelembe véve dolgozhatják ki a Célnyelvi civilizáció helyi tanterveit, majd az arra épülő egyes tanmeneteket.

Célok és feladatok:

A Célnyelvi civilizáció tantárgy a célnyelvi országok földrajzának, történelmének, gazdasági, társadalmi és politikai viszonyainak, irodalmának, művészetének, sportéletének megismerésén keresztül a tanulók legyenek képesek megérteni az ország lakóinak szokásait, viselkedését, ideáljait, értékeit, gondolkodásmódját. A Célnyelvi civilizáció tantárgy célja, hogy a diákok jól elsajátítsák a célnyelvi ország(ok)ról hallott kultúrtörténeti tartalmakat és integrálni tudják a már korábban megszerzett ismereteik közé. A tanulók a célnyelv országa(i) és Magyarország gazdasága, történelme, politikai viszonyai, kultúrája közötti kapcsolatok, hasonlóságok és különbségek vizsgálatával találják meg és értsék meg ezek földrajzi, gazdasági és történelmi okait, gyökereit. A tantárgy tanítása foglalja magába a célnyelv Európán kívüli országainak a

kultúráját is, és hasonlítsa össze a más földrészeken található, de azonos nyelvi közösségek kultúráit.

A tantárgy tanításának célja az is, hogy a diákoknak bővüljön általános, nyelvi kommunikációs és civilizációs műveltségük, látókörük, fogadják el és becsüljék a saját kultúrájuktól eltérő kultúrák másságát. Az irodalmi művek, zene- és képzőművészeti alkotások elemzésekor fejlődjön erkölcsi és esztétikai értékrendszerük.

Mivel a tanulók az idegen nyelvet eszközként használják a célország kultúrájának megismerése során -a célnyelvi civilizációs ismeretek elsajátításán kívül- a másik legfőbb cél a nyelvi készségfejlesztés:

A tanulók képesek legyenek az önálló kutatómunkával megszerzett ismereteiket társaik számára érthetően, folyékonyan és összefüggően, a megfelelő előadásmódban és stílusban továbbítani vagy írásban kifejtetni.

A célnyelven írt tanulmányok, publicisztikai vagy irodalmi szövegek elolvasása és megértése után emeljék ki a lényegét, fontos információkat. Alkossanak véleményt az olvasottakról. Képesek legyenek véleményüket a logika szabályai szerint, példákkal alátámasztva kifejtetni.

Legyen módjuk tévéhírek, ismeretterjesztő és játékfilmek megtekintésével megismerkedni a célország kultúrájával. A dokumentumfilmek megtekintésével bővüljenek tudományos ismereteik, a játékfilmek segítsenek a magyartól eltérő viselkedési formák, szokások, gondolkodásmód megfigyelésében és rögzítésében.

Ismerjék és tudják használni az eltérő műfajú és stílusú szövegek, irodalmi szemelvények, különböző korszakokból származó szövegrészletek szókincsét, kifejezéseit, ismerjék azok stílusbeli különbségeit.

Fejlesztési követelmények:

Törekedünk arra, hogy tanulóink

- tudjanak következtetni a földrajzi fekvésből, a természeti és éghajlati viszonyokból a gazdasági jellemzőre, annak hatásaira a mindennapi életben.
- ismerjék a főbb történelmi csomópontokat, történelmi személyiségeket, az azokhoz kapcsolódó művészeti (irodalmi, képzőművészeti, zenei) alkotásokat, hatásukat a korszellemre, és meg tudják ítélni jelentőségüket a huszonegyedik század emberének gondolkodásában, értékrendjében, ideáljaiban.
- legyenek tisztában azzal, hogy milyen hivatalos képet igyekeznek a célország politikai vezetése kialakítani az országról és miért.
- értsék meg az államok politikai rendszerének és társadalmi viszonyainak fejlődését, hogyan jutottak el a jelenlegi formához, és az mennyiben szolgálja állampolgárainak boldogulását, jólétét napjainkban.
- ismerjék azokat a főbb társadalmi problémákat, amelyekkel az ott élő állampolgároknak nap, mint nap meg kell küzdeniük.
- pontos ismeretekkel rendelkezzenek az ország hagyományairól, ünnepeiről, gasztronómiájáról, szokásairól stb.
- tudják vizsgálni a célország kultúráját érintő interkulturális hatásokat, a kapcsolatokat a célnyelvet beszélő különböző országok és Magyarország között.

Tartalom 5-6-7-8. évfolyam:

1. Földrajzi fekvés, a célország(ok) híres városai és látványosságai.
2. Gazdasági jellemzők, termelés, főbb termékek, vállalatok, márkák, közlekedés, fizetőeszközök.
3. A célországok történelmi, művészeti, irodalmi és vallástörténeti fejlődésének főbb csomópontjai.
4. A társadalom és intézményrendszere: Politikai viszonyok. Kormányzó pártok, a szavazás menete, a parlament felépítése és működése. A célországok és Magyarország

politikai rendszerének összehasonlító elemzése. A célországok és Magyarország nemzetiségeinek, más nyelvű lakosainak ismerete, célnyelvi dialektusok. A szociológiai helyzet. A nők helyzete a társadalomban. A fiatalok helyzete és lehetőségeik. Munka és munkanélküliség. Súlyos társadalmi problémák, a bűnözés és a drog. A társadalombiztosítás. A lakáshelyzet. Az oktatás: alap-, közép- és felsőfokú képzés a célországokban. A kéttannyelvű oktatás története. Eltérések és azonosságok a célországok oktatási rendszerében és a magyar oktatási rendszerben. A vallás. Az egyház szerepe a társadalomban. Milyen vallású a lakosság a célországokban? A magyarországi vallások.

5. Hagyományok, népszokások, népzene, néptánc, népviselet. Fontos nemzeti ünnepek a célország(ok)ban és Magyarországon. Gasztronómia. Hagyományok, tipikus ételek és italok, étkezési szokások. A célország(ok) konyhaművészete és a hagyományos magyar konyha.

6. Életmód. Eltérő és azonos gondolkodásmód, az adott társadalmakra jellemző ideálok, értékek. Mindennapi élet, életmód. A családi ünnepek és megtartásuk módja a célországban és Magyarországon. Eltérő napirendek, mindennapi rítusok. A társadalmi érintkezés módja, az eltérő gesztusnyelvek. Játékok, táncok.

7. Környezetvédelem Az emberiség közös problémái. Eltérések és azonosságok a célországokra jellemző környezeti ártalmak, a leküzdésükre tett erőfeszítések és a magyarországi viszonyok között.

8. Tömegkommunikáció, média A tömegkommunikációs eszközök hatása a mindennapi életre, színvonalas és kevésbé színvonalas sajtóorgánumok, tévéműsorok stb. a célországban és Magyarországon. A tévéfüggőség kialakulása, a filmek által közvetített agresszió. Telefon és mobiltelefon. A számítógép és az internet. A virtuális világ térhódítása. Sportok Az olimpiai sportágak, a szabadidősportok, extrém sportágak. A sport szerepe a mindennapi életben. Egy-két kiemelkedő külföldi ill. magyar sportoló pályájának általános ismertetése.

5. évfolyam

Heti óraszám: 1

Éves óraszám: 36

A témakörök áttekintő táblázata: 5. évfolyam

Témakör:	Óraszám:
The English Speaking Countries – Great-Britain, the USA, Australia, Canada	6
The Geographical Features of the USA - Rocky Mountain Region, National Parks...	5
The History of The USA - The Pilgrim Fathers, Civil War...	5
The Culture of the USA	5
The Educational System of the USA	5
Lifestyle – National holidays	5
Religions of The USA – Mormons ...	5
Összesen:	36

6. évfolyam

Heti óraszám: 1

Éves óraszám: 36

A témakörök áttekintő táblázata: 6. évfolyam

Témakör:	Óraszám:
The American People - Native Americans	6
Immigrants – The melting pot	5
The Constitution	5
State And Local Government	5
Culture, Leisure, Sport – The Broadway ...	5
Elementary School Thought Trends in education - High School	5
The Most Important Cities of the USA – Washington DC, New York, San Francisco, Chicago,	5
Összesen:	36

7. évfolyam

Heti óraszám: 1

Éves óraszám: 36

A témakörök áttekintő táblázata: 7. évfolyam

Témakör:	Óraszám:
The Most Important Facts about Great-Britain -Capital, currency, population ...	6
The Geographical Features - England, Scotland, Wales, of Great-Britain Northern Ireland	5
The History of Great-Britain from the Celts through the Normans...	5
The Culture of Great-britain Chaucer, Shakespeare, William Blake ...	5
The Educational System of Great-Britain – Oxford, Cambridge, Eaton	5
Life style – National holidays	5
Religions of Great-Britain - Anglicanism	5
Összesen:	36

8. évfolyam

Heti óraszám: 1

Éves óraszám: 36

A témakörök áttekintő táblázata: 8. évfolyam

Témakör:	Óraszám:
The Constitutional Monarchy	6
The Royal Family – Queen Elizabeth II. and King Charles III.	5
The Monarch Rules but doesn't Govern	5
State and local Government Checks and Balances	5
Culture, leisure, sport – The Piccadilly Circus, Soho	5
Elementary School through Trends in education, High School	5
The most important cities of Great Britain – London, Liverpool, Manchester, Edinburgh, Belfast	5
Összesen:	36

A továbbhaladás feltételei:

A tanuló legyen képes:

- összetettebb konkrét vagy elvont tartalmú tanulmányokat elolvasni, megérteni, a lényeges és a specifikus információt felismerni és kiemelni, az írott anyag logikus vázlatát elkészíteni és összefoglalni, szóban és írásban egyaránt. Ki tudják fejteni udvarias formában egyetértésüket vagy ellenvéleményüket az olvasottakkal kapcsolatban.
- rövidebb szépirodalmi alkotást vagy nagyobb lélegzetű mű részletet elolvasni és megérteni, azzal kapcsolatos gondolataikat megfogalmazni mind szóban, mind írásban.
- elemezni grafikonokat, ábrákat, sajtóban megjelenő képanyagot stb.
- tévéhíreket, ismeretterjesztő filmeket megérteni, ismeretlen nyelvi elemek jelentését a szövegösszefüggésből kikövetkeztetni, fontos és specifikus információkat kiemelni. A látott filmmel kapcsolatban információt cserélni, megfelelő szókinccsel helyes választ adni a feltett kérdésekre, a látottakat összefoglalni.
- társaik előadását megérteni, értékelni, vitában részt venni, véleményt cserélni, saját véleményüket másokéval összehasonlítani, a nem világos, kevésbé érthető részekre rákérdezni, kifejezni kérdéseit, kétségeit az adott témával kapcsolatban.
- rövid (3-5 perces), logikusan felépített, árnyaltan megfogalmazott, bonyolultabb struktúrákból álló beszámolókat szabadon, helyes hanglejtéssel, a hallgatóság számára érthetően elmondani.
- 50-100 szavas, érvekkel alátámasztott logikusan felépített esszét írni, változatos nyelvi eszközök felhasználásával, a műfajnak, a témának megfelelő stílust követve.

Munkaformák:

A Célnyelvi civilizáció tanítása során különösen fontos szerepet játszik, hogy változatosan használjuk az egyes munkaformákat. A tantárgy sokszínűségéből következik, hogy nem elegendő az órákon mindössze a frontális osztálymunka használata. A tanórákon kapjon helyet a partneri, a kiscsoportos és az egyéni munka. A tanórán belüli munka mellett fordítsunk figyelmet a tanórán kívüli munkaformákra is (önálló kutatómunka és project munka), amelyek

során a tanulók megtanulnak tanári segítség nélkül, önállóan dolgozni (pld. könyvtárhasználat, interjú, felmérés készítése).

Tanulói tevékenységek:

- a különböző tanulási technikák és stratégiák, valamint az egyes munkaformák megismerése
- a célnyelvi órai utasítások megértése és követése
- füzetvezetés, jegyzetelés
- kézikönyvek használata
- audiovizuális eszközök használata
- számítógép, Internet használata
- szövegmagyarázat és -értelmezés
- kiselőadások
- közös projektek készítése
- viták
- iskolai és házi dolgozatok
- javítások értelmezése

A célnyelvi civilizáció tantárgy kapcsolata más tantárgyak témáival:

A "Célnyelvi civilizáció" tantárgy komplex ismereteket tanít, ily módon számos tantárggyal összefüggésbe hozható, egyes esetekben pedig kimondottan a más szaktárgyak által tanított tananyagra épül. Épp ezért elengedhetetlenül szükséges, hogy a szaktanárok egymás munkáját ismerjék és segítsék. Külön ki kell emelni a "Célnyelvi civilizáció" tantárgy szoros kapcsolatát a földrajzzal, a történelemmel és a művészettörténettel.

Célnyelvi civilizáció tanításakor nem a nyelvi készségek fejlesztése a fő cél, hanem az e kerettantervben megfogalmazott tantárgyi tartalmak, ismeretek elsődlegesek.

Az átfedések teljes mértékű kiküszöbölése természetesen nem lehetséges, erre nem is kell törekednünk, hiszen a célnyelvi órán is dolgozunk például irodalmi vagy civilizációs témájú

szövegekkel, és a civilizációs ismeretek célnyelven történő tanítása is fejleszti a tanulók nyelvi készségeit.

Előfeltételek:

A Célnyelvi civilizáció az adott célnyelven folyik, így a tárgy tanulásakor elengedhetetlen feltétel, hogy a tanulók a tárgy tanulásáig már eljussanak egy olyan nyelvi szintre, amely nyelvi tudás ismeretében különösebb nehézségek nélkül tudják befogadni az adott kultúrtörténeti tartalmakat és kifejezni saját gondolataikat, véleményüket az adott témakörben. Ezen nyelvi szint a nyelvtani anyagok nagy részének készségszintű ismeretét és megfelelő szókincset jelent. (Lásd. A2)

Feltételek:

- A Célnyelvi civilizáció tanítása - hasonlóan a célnyelvi órákhoz - csoportbontásban a leghatékonyabb.
- Az órákat célszerű olyan szaktanteremben tartani, ahol rendelkezésre állnak, illetve használhatók a szükséges tanári és tanulói segédletek: kézikönyvek, szöveggyűjtemények, képzőművészeti albumok, újságok, folyóiratok, prospektusok, képek, filmek, hanganyag, statisztikai táblázatok, CD-ROM-ok, illetve írásvetítő magnetofon, TV, videólejátszó, számítógép Internetkapcsolattal.
- A tantárgy tartalmi összetettsége miatt sok forrásból kell dolgoznunk, így biztosítani kell a fénymásolási lehetőséget.
- A két tanítási nyelvű osztályok számára a Célnyelvi civilizáció tanulása szempontjából is különösen fontos, hogy az iskola lehetőségeinek megfelelően szervezzen diákcsereket, illetve célországbeli utazásokat. Az iskolák éljenek a Szókratész és Leonardo programok nyújtotta pályázati lehetőségekkel.
- A Célnyelvi civilizáció tanításához szükséges személyi feltételek között ki kell emelnünk, hogy a tantárgyat tanító tanárnak széleskörű interkulturális és más tantárgyak anyagához kapcsolódó ismeretekkel kell rendelkeznie (l. Kapcsolat más tantárgyak témáival című fejezet), ezért biztosítani kell számára a rendszeres továbbképzés, önképzés lehetőségét és a szakirodalomhoz való hozzáférést.

Értékelés:

Az értékelés a tanulási-tanítási folyamat szerves része. A kultúrtörténeti tartalmak tudásának értékelésekor egyfelől figyelembe vesszük az adott ismeretanyag elsajátításának szintjét, másfelől a nyelvi kifejezésmódot, amellyel a tanuló a megszerzett ismereteket közvetíteni tudja. A tanuló osztályzatába pozitívan számítunk bele, ha a kultúrtörténeti tartalmak visszaadásán túl eljut az önálló véleményalkotásig.

Az értékelés alapjául az évi kötelező, két iskolai, esszékérdést tartalmazó dolgozat, a folyamatos és rendszeres órai szóbeli és írásbeli számonkérés, kiselőadások tartása szolgáljon, és lehetséges kiegészítésként egy a tanuló által a tanórán kívül, önállóan elkészített esszé.